

Monumentnummer*: 522211

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 april 2002
Kadaster deel/nr 82930/84

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Wageningen	Wageningen	Gelderland

Locatienaam	Locatieomschrijving
Wageningen	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Wageningen	E			2903

Omschrijving**

Inleiding

Vrijstaand in grenenhout opgetrokken WOONHUIS van het type chalet, gebouwd in 1923 en geheel als prefab, 'avant la lettre', uitgevoerd.

De fabriek Christoph und Unmack A.G. in Niesky-Oberlausitz uit Silezië heeft begin 1900 een vroeg voorbeeld van een bouwpakket van houten huizen op de markt gebracht. De firma bestaat tegenwoordig onder de naam Deutsche Wagonbau G.m.b.H. In Nederland bestaat nog slechts een, in de bouwkundige staat variërend, heel klein aantal van houten huizen van dit Silezische type. In het eerste kwart van deze eeuw bestond er een zekere interesse voor het bouwen van houten goedkope huizen in Nederland.

Het huis in Wageningen is gelegen in het zuidelijke deel van de stad en is geplaatst op de heuvelrug van een stuwwal. Op het perceel, dat wordt omgeven door een modern hekwerk, bevindt zich een moderne schuur op de plaats van een origineel exemplaar. Beide onderdelen vallen niet onder de bescherming. De achterzijde van het huis is naar de Nederrijn gericht en wordt hiervan door de uiterwaarden en schaarse bebouwing aan de voet van de stuwwal gescheiden.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het twee bouwlagen en een zolderverdieping tellende huis bezit een nagenoeg rechthoekige plattegrond en is opgetrokken in hout, gefundeerd op een betonnen grondplaat. De 7 cm. dikke planken zijn, met uitzondering van die in de twee topgevels, horizontaal geplaatst en zijn voorzien van een messing en groef-verbinding met een velling. De plankdelen zijn in de hoeken gekantrecht, over elkaar gekeept met doorlopende einden. Vanwege grondverschuivingen zijn later aan de voor- en achterzijde de hoeken van de gevels verstevigd met gemetselde hoekpijlers, die ook aan weerskanten van de middenas aanwezig zijn, maar nauwelijks in het oog vallen. Het brede, steile zadeldak met overstek is met rode Tuile du Nord pannen belegd. Gesneden windveren op doorgestoken gordingen sluiten het dakoverstek af en rusten op de hoeken op een schijn-korbeel van in vorm gesneden plankuiteinden. De nokas is haaks op de Nassauweg gesteld; midden in het linker dakschild komt een hoge schoorsteen voor. Op de linker zijgevel na, zijn alle gevels symmetrisch ingedeeld en zijn de vensters voorzien van paneelluiken. De vensters betreffen, tenzij anders vermeld, alle gekoppelde draairamen. In de twee bouwlagen van het huis komen boven de ramen bovenlichten met verticaal gedeelde roede voor. Alleen in de top van de eindgevels komen aan de voorzijde 2x3 ruits ramen voor en aan de achterzijde zijn deze vermoedelijk verdwenen. De serre- en de zich erboven bevindende balkondeuren bevatten een zesruits bovenlicht.

In de VOORGEVEL is onder een afdakje, de robuust bewerkte, uit panelen bestaande voordeur in de centrale as geplaatst. Ter weerszijden van de deur komt een 2x2-ruits raampje voor. De hoeken worden in beslag genomen door een gekoppeld raam van het standaardtype waarvan er drie voorkomen in de overkragende tweede bouwlaag. De middelste van de drie is lager geplaatst en verzorgt de lichtinval in het trappenhuis. In de van verticale plankdelen (afwisselend naar voren springend) voorziene geveltop komt een eerder genoemd venster voor.

De LINKER ZIJEVEL bevat in het midden een identieke deur als beschreven in de voorgevel. Geheel links is een enkelvoudig uitgevoerd raam aanwezig. Door het schuine en naar beneden doorgetrokken dakschild is, evenals in de rechter zijgevel, de verdieping verstoken van vensters.

De ACHTERGEVEL is, op de middenpartij na, identiek aan de voorgevel. Begane gronds bevindt zich een driezijdige erker met in de voorzijde openslaande beglaasde deuren. De zijkanten bevatten enkelvoudige ramen van het standaardtype. Op de erker rust het balkon, met het oorspronkelijke balkonhek met gesneden houten balusters. De balkondeuren zijn gelijk aan de serredeuren. In de topgevel bevindt zich een eerder genoemd gekoppeld draairaam.

De RECHTER ZIJEVEL bezit enkel in de eerste bouwlaag twee vensters van het standaardtype; de verdieping is evenals de linker zijgevel blind uitgevoerd.

In het INTERIEUR is, ondanks de weggenomen wand tussen middenkamer en zijkamer, de oorspronkelijke ruimtelijke indeling behouden. Ter weerszijden van de centrale as - waarin vanaf de voorzijde een halletje en voorkamer met erker -, liggen keuken en toiletgroep (w.o. gescheiden toilet voor dienstbode). In elke hoek met de achtergevel bevindt zich een kamer. Van een ruim opgezet ontwerp is geen sprake, gezien de verwijdering van een tussenwand ter verkrijging van een grotere woonkamer en de bordestrap in de hal die deels voor een deurloop omhoog gaat. De bordestrap is voorzien van gesneden balusters zoals die ook voorkomen in het balkonhek aan de achterzijde van het huis. Op de verdieping zijn enkele planken zichtbaar gehouden met de nummers van de volgorde van de plaatsing van de plankendelen, herinnerend aan het feit dat het huis in die tijd als een bouw pakket werd geleverd. In de badkamer aan de voorzijde van het huis, is het losstaande gietijzeren bad (Rufford & Co. Manufacturers Stourbridge) bewaard gebleven. Op deze verdieping komen drie slaapkamers voor. Op zolder bevindt zich de 'meidenkamer' en zijn ook de droogstokken voor de was aanwezig.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het huis heeft oorspronkelijke voorzetramen gekend die nog in opslag aanwezig zijn. Opengewerkte houten bloembakken sieren de diverse vensters begane gronds. Verder is opmerkelijk dat het beslag van deuren en ramen fraai is vormgegeven en als toebehoren in het bouwpakket was gevat.

Waardering

WOONHUIS van het type chalet, gebouwd in 1923, afkomstig uit Silezië.

- Van architectuurhistorisch belang als voorbeeld van een in Nederland zeldzaam voorkomend houten chalet, dat als bouwpakket rond 1900 reeds op de markt is gebracht.
- Van stedenbouwkundig belang vanwege zijn markante ligging op de heuvelrug van een stuwwal.
- Van cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een houten huis dat als zelf-bouwpakket reeds rond 1900 werd verkocht en vanuit Silezië in Nederland op enkele plaatsen aftrek vond.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument